

BRUSSEL, EU-DELEGASJONEN

Saksbehandlere: Ulla Hegg og Knut Kroepelien, miljøråder

07.01.2013

Steile fronter i EUs miljø- og klimapolitikk - halvårsrapport høsten 2012

- Det kypriotiske formannskapet med få konkrete vedtak høsten 2012 – klimakrav til landbruk et unntak (LULUCF).
- En rekke medlemsland, anført av Polen, og store deler av Europaparlamentet, anført av de konservative (EPP) er skeptiske til økt ambisjonsnivå i EUs klimapolitikk etter 2020.
- Lav CO₂-pris i kvotehandelssystemet leder til nasjonale tilleggsvirkemidler for å opprettholde incentiver til lavutslippsteknologi etter 2020, og til steile fronter i synet på endringer i regelverket til EU.
- Karbonfangst og -lagring (CCS) satt på vent etter manglende tildeling av penger under kvotereserven NER 300.
- EU utsetter kvoteplikt for internasjonal luftfart.
- Forut for Doha-møtet (COP-18) var det tunge forhandlinger i EU for å få avklart EUs posisjoner til overskuddskvoter (AAU-er)
- Noe potensiale i landspesifikk gjennomgang av bærekraft i det europeiske semester under Europa 2020-strategien, men lavt prioritert nasjonalt.
- Forslag til nytt miljøhandlingsprogram utdyper miljøpolitiske prioriteringer mot 2020 uten å bli for konkret.
- Helhetlig gjennomgang av vannpolitikken gjennomført.
- Rio+20-oppfølging på dagsorden.

1. Innledning

EUs miljø- og klimapolitikk ble høsten 2012 preget av den vanskelige situasjonen for karbonmarkedet med en kvotepris ned mot 6 euro, og dertil endret langsiktig incentivstruktur. Den lave prisen utsetter i praksis investeringer i overgangen fra kull til andre energibærere i europeisk økonomi.

Det kypriotiske formannskapet fikk ikke gjennom lovsaker av betydning, med klimakrav til landbruk (LULUCF) som et unntak. Polen står som representant for de landene som ikke ønsker at EU skal gå lenger i klima- og miljøpolitikken nå. Europaparlamentet er også i økende grad skeptisk til økt ambisjonsnivå i miljø- og klimapolitikken for EU.

Disse miljøpolitiske utviklingstrekkene må forstås på bakgrunn av et EU som siden høsten 2008 har vært preget av omstilling og usikkerhet på grunn av betydelige økonomiske vanskeligheter og lav oppslutning i folkeopinionen, samt energiutfordringer (utfasing av atomkraft, omstridt skifergass/olje, importavhengighet). I tillegg kommer den vanskelige globale forhandlingssituasjonen overfor Kina og USA samt endringene i maktforholdene i verden med uklare roller for land som Brasil, India, Indonesia og Sør-Afrika i en overgangsfase. Dermed er appetitten på store nye miljøinitiativer fortsatt liten i betydelige deler av EU.

Generelt viser Europakommisjonen fortsatt forsiktighet med å legge frem nye, konkrete initiativer. De prioriterer kontroll med gjennomføring, strømlinjeforming og forenkling av eksisterende regelverk og videreutvikling gjennom komitéarbeid, fremfor å legge frem forslag

som innebærer større omveltninger og risiko for tilbakeskritt. I likhet med andre sektorer søker miljøsidene å gjøre seg relevant ved å vektlegge koblinger til innovasjon, vekst og sysselsetting. Tilnærmingen og tenkingen knyttet til ressurseffektivitet – å få mer ut av mindre – står seg retorisk i økonomiske krisetider, men i praksis viser det seg krevende å komme i inngrep med sektorpolitikk og overordnet styringsverktøy.

Et bakteppe denne høsten har vært forhandlingene om EUs langtidsbudsjett (2014 til 2020), hvor både ressurstilgang og den samlede miljøprofilen (jordbruk, strukturfond, forskning - foruten et forslag om at 20 prosent skal gå til klimarelaterte formål) står på spill, og hvor forhandlingene ennå ikke er i mål.

Nedenfor følger en gjennomgang av de viktigste temaene fra denne høsten.

2. Klima

Doha/COP18 ble fra Brussel sett på som en transportetappe for EU i klimapolitikken siden man i klimatoppmøtet i Durban i 2011 fikk med alle parter på et veikart frem mot en bindende avtale om utslippsreduksjoner i 2015. Det mest krevende for EU var håndteringen av AAU-er fra første Kyoto-periode hvor en rekke land, anført av Polen, fikk gjennomslag for at EU ikke skulle argumentere for bortfall av rettighetene, men erklære ikke-bruk i perioden frem til 2020. Klimakommissær Connie Hedegaard har ellers fulgt opp alliansen fra Durban med LDC-landene (minst utviklede land) og AOSIS-landene (små øystater) med møte i New York i september. Strategien er å nyansere G77-posisjonene og skape mer dynamikk. Klimafinansiering er naturlig nok krevende i EU nå og det er lite konkret fra finansministermøtene for perioden 2013 til 2020 (forut for det grønne fondet). Det ble i oktober også arrangert møte mellom EU og Norge i Brussel om tiltaket «Reducing Emissions from Deforestation and Forest Degradation +» (REDD+), som har som formål å hindre avskoging.

Internt i EU har hovedsaken også denne høsten vært det betydelige fallet i CO2 priser under kvotesystemet (rundt 7 euro per tonn nå, mot 15 euro i 2010). Dette skjer i skyggen av det noe uavklarte veikartet for lavkarbonøkonomi 2050, som heller ikke under dansk formannskap fikk full tilslutning i Det europeiske råd, på grunn av polsk veto. Veikartet, med sin opptrappingsplan til 40 prosent reduksjon i 2030, 60 prosent i 2040 og 80 prosent i 2050, skulle skape forutsigbarhet og langsiktig investeringshorisont. En rekke land vurderer derfor nasjonale tilleggsvirkemidler i kvotepliktig sektor, på samme måte som Norge har gjort med CO2-avgiften.

Europakommisjonen la i juli frem forslag om å holde tilbake kvoter fra 2013 til 2019 (en prosess som kalles «backloading») for å bedre balansen mellom etterspørsel og tilbud av kvoter i markedet. Videre ble det i oktober lagt frem en melding om kvotehandelssystemet (ETS) med mulige strukturelle grep som nå er på høring. Begge prosessene har støtt på motstand internt i Europakommisjonen (DG Enterprise), blant medlemslandene, særlig Polen, og i Europaparlamentet (særlig deler av det konservative European People's Party (EPP)) med usikkerhet om Europakommisjonen vil få støtte til å stramme inn i kvotehandelssystemet. Norge ga innspill med støtte til «backloading» og permanent sletting av kvoter i oktober 2012. Videre ble temaet drøftet på møter med DG Klima og ledelsen i Miljøverndepartementet i september.

I tilknytning til kvotesystemet skal det også nevnes at Europakommisjonen i sommer inngikk en intensjonsavtale med Australia om sammenkobling av det australske og europeiske kvotehandelssystemet. Det arbeides nå med mandat for forhandlinger om dette.

Oppmerksomheten har denne høsten ellers vært knyttet til gjennomføring, særlig innføringen av tredje kvotehandelsperiode i 2013, og ikke omfattende nye virkemidler. Som et unntak ble det høsten 2012 vedtatt krav til landbrukssektoren (LULUCF) om måling, rapportering og verifikasjon av klimagassutslipp, samt krav til nasjonale handlingsplaner.

Målene for demonstrasjon av karbonfangst og -lagring (CCS) i EU i 2015 fikk denne høsten et kraftig skudd for baugen med gjennomføringen av tildeling av økonomisk støtte under kvoteresserven NER 300, hvor ingen karbonfangst og -lagringsprosjekter nådde opp. Dette kommer samtidig som gjennomføring av CCS-direktivet i all hovedsak er på plass i de aktuelle medlemslandene, med unntak av Polen, men folkelig motstand mot lagring likevel er økende.

Det siste halvåret på klimasiden har også vært preget av konflikten med USA og Kina om inkludering av internasjonal luftfart i EUs kvotesystem. Etter betydelig press valgte Europakommisjonen i oktober å foreslå å utsette gjennomføringen for internasjonal luftfart i ett år i påvente av prosessen globalt i Den internasjonale luftfartsorganisasjonen (ICAO). Oppmerksomheten er nå knyttet til arbeidet i en ad hoc-arbeidsgruppe i ICAO som ser på ulike globale markedsbaserte løsninger.

Europakommisjonen skulle etter arbeidsplanen legge frem forslag til regelverk for skipsfart og klima i 2012, men dette går nå over til 2013. Dette vil naturlig nok påvirkes av den politiske belastningen om luftfarten. Slik det nå ligger an vil forslaget bare innebære krav til rapportering og overvåking av utslipp, samt myke virkemidler, og ingenting om kvoteplikt eller avgift. Norge har hatt betydelig rom for påvirkning i saken ut fra vår kompetanse og posisjon globalt. Det har vært bilaterale møter på ekspertnivå med Europakommisjonen våren 2012, samt at Norge ga skriftlige innspill i høringsrunden i april. I september arrangerte Norge et seminar på Norway House om temaet, med bred deltakelse.

Europakommisjonen la høsten 2012 omsider frem forslaget om utvidede bærekraftskriterier for biodrivstoff med vektning av indirekte arealbrukskonsekvenser (ILUC). Videre er forslaget om standarder for utslippsverdier i hele livsløpet til ulike typer drivstoff (stikkord: oljesand), som ikke tilslutning fikk i komiteen, gjenstand for en grundigere konsekvensanalyse, før saken legges frem for medlemslandene og Europaparlamentet i 2013.

Viktige og krevende klimarelevante diskusjoner pågår ellers innenfor andre sektorer, blant annet forslag om endring av energiskattedirektivet (finans) og forslag til nytt langtidsbudsjett med grønn profil (budsjett).

Norge har gjennom innspill og seminarer, samt politisk dialog, vært aktiv i klimaarbeidet i Brussel også denne høsten. Posisjoner er klarere etter klimameldingen. Vi nyter fortsatt stor anseelse i EU for innsatsen i de globale forhandlingene, særlig knyttet til skog, men også finansiering og brobygging mot utviklingslandene. Det forberedes nå synspunkter på meldingen om kvotemarkedet.

Forhandlingene med Europakommisjonen om innlemmelse i EØS-avtalen av det reviderte kvotedirektivet for handelsperioden 2013 til 2020 ble avsluttet våren 2012 med innlemmelse

sommeren 2012. Forhandlinger om tilgang til det felles kvoteregisteret har vært krevende høsten 2012 på grunn av islandske konstitusjonelle grenser, og en endelig tilpasningstekst ble godkjent ved skriftlig prosedyre den 31. desember etter avklaring i Alltinget. Forhandlingene mellom EU og Sveits om kvotehandelssystemet synes å ha havnet i dødvann, og kan vanskelig sikre at sveitsiske utslippskilder innlemmes i EUs kvotesystem fra 2014, slik det var ambisjoner om.

3. Et nytt miljøhandlingsprogram

Det syvende miljøhandlingsprogrammet frem til 2020 kom rett oppunder høstens siste rådsmøte i desember, og ble i det store og hele tatt godt i mot. Dokumentet gir et bilde av miljøutfordringene og politikken som føres – og sorterer innsatsen i henhold til ni innsatsområder:

- 1) Bevare og forbedre EUs naturkapital
- 2) Omgjøre EU til en ressurseffektiv, grønnere og mer konkurransedyktig lavkarbonøkonomi
- 3) Beskytte EUs borgere fra miljørelatert helserisiko
- 4) Få det meste ut av EUs miljølovgivning
- 5) Styrke miljøpolitikken kunnskapsgrunnlag
- 6) Sikre investeringer i klima og miljø og sørge for at priser reflekterer reelle kostnader
- 7) Integre miljø i sektorene, og sikre økt koherens med andre politikkområder
- 8) Gjøre EUs byer mer bærekraftige
- 9) Sikre en mer effektiv respons til regionale og globale miljøutfordringer

Miljøhandlingsprogrammet rommer få konkrete nye forslag, men gir en basis for videre politikktutvikling på områder som kjemikalier (giftfritt miljø), bærekraftig produksjon og forbruk, skog og luft. Norge har gitt innspill på kjemikalier, og vil vurdere ytterligere innspill i den kommende politiske prosessen. Norge har informert Europakommisjonen om det nordiske miljøhandlingsprogrammet 2013 til 2018, som ble vedtatt i høst under det norske formannskapet i Nordisk ministerråd.

4. Naturmangfold

I 2012 feiret EU 20 år med henholdsvis Natura 2000-nettverket av vernede områder og LIFE-programmet som finansierer miljøprosjekter. Natura 2000 ble i år utvidet med nesten 25 000 kvadratkilometer, og dekker nå 17,9 prosent av EUs landmasse og omtrent fire prosent av arealene til havs, mens et eget jubileumsprogram har synliggjort hvordan LIFE gjennom årene har bidratt til naturvern i landene.

Det har i høst pågått trilogforhandlinger om forslag til en ny programperiode for LIFE 2014 til 2020. LIFE-programmet er ikke inntatt i EØS, men det pågår en prosess i Norge for å vurdere den kommende programperioden. Europakommisjonen har i sitt forslag lagt opp til en vesentlig budsjettøkning sammenlignet med programperioden 2007 til 2013 (fra 1,7 til 3,2 milliarder euro). Tanken er å bruke LIFE mer strategisk i tråd med miljøpolitiske prioriteringer. Det er foreslått et eget klimaprogram samt innføring av såkalte integrerte prosjekter med større geografisk nedslagsfelt og koblinger opp mot andre fond og sektorprogrammer. Nytt er også forslag om å kunne støtte prosjekter utenfor EU-området.

LIFE- forhandlingene ble til slutt satt til side i påvente av en beslutning om EUs flerårige rammebudsjett (MFF) for samme periode. Flere av de utestående sakene knytter seg nettopp til budsjettrelaterte spørsmål, slik som geografisk fordeling og tentativ nasjonal allokering av LIFE-midler, samt krav til samfinansiering i landene.

EU spilte en aktiv rolle på det 11. partsmøtet under FN-konvensjonen om biologisk mangfold i oktober, hvor også Norge var pådriver for et godt resultat. Ressursmobilisering var det sentrale temaet, og EU signaliserte økt støtte i tråd med partsmøtets vedtak om å doble internasjonale overføringer til naturmangfold i utviklingsland innen 2015. Kommisjonen gikk ut med forslag til ratifikasjon av Nagoya-protokollen tidlig i oktober. Ratifikasjonsprosessen ser ut til å kreve lovendringer knyttet til myndigheters overvåking av forskere og selskaper som bruker genressurser.

Europakommisjonen har ikke vært klar til å legge frem et forslag på fremmede arter i 2012 som opprinnelig varslet. Det vil ventelig komme i form av et direktivforslag i mars eller april.

Som ledd i EUs posisjonsutvikling til det forestående partsmøtet under «Convention on International Trade of Endangered Species» (CITES) i mars 2013 er det tatt kontakt med utvalgte land, herunder Norge. Et sentralt spørsmål har vært håndteringen av USAs forslag om å liste isbjørn under annekse en. Norge og EU hadde sammenfallende syn da USA fremmet et tilsvarende forslag for tre år siden, uten å vinne frem.

Det kypriotiske formannskapet har latt forslaget til direktiv vedrørende genetisk modifiserte organismer (GMO) ligge, etter at danskene til tross for aktive forsøk under sitt formannskap ikke lyktes å få til en enighet i første halvår.

5. Vann og hav

Vann var «årets tema» for DG Miljø i 2012 – og et prioritert tema for høstens formannskap. Statssekretær Henriette Westhrin representerte Norge på det uformelle ministermøtet på Kypros i juli, hvor vann og klimatilpasning sto på dagsorden.

Blueprint-meldingen om Europas vannressurser ble lagt frem i november og tatt godt imot av ministrene på rådsmøtet i desember. Landene var enige om at rammedirektivet på vann er hensiktsmessig, samtidig som innsatsen må trappes opp for å nå vanndirektivets målsettinger om god økologisk tilstand innen 2015 – i en tid hvor også klimaendringene legger ekstra press på vannressursene og mange land opplever tørke og vannmangel. Europakommisjonen la fram sin analyse av landenes vannforvaltningsplaner. Her fikk også Norge en tilbakemelding. Norge får i store trekk ros for gode planer og prosesser, men har forbedringspunkter innenfor blant annet overvåking.

Forslaget om utslippskontroll med 15 nye stoffer under vanndirektivet, herunder for første gang tre farmasøytiske stoffer, ble ikke ferdigstilt i høst. Europaparlamentets miljøkomité gikk inn for en listing den 28. november, mens landene fortsetter å forhandle på nyåret. Det er håp om et vedtak i løpet av våren. Europakommisjonen har varslet en mer prinsipiell gjennomgang av farmasøytiske stoffer og vannmiljø, som har vært det kontroversielle temaet i denne sammenheng.

Vannåret omfattet også etableringen av et såkalt «European Innovation Partnership on Water». Under denne er 40 millioner euro fra forskningssiden stilt til rådighet for offentlige og private samarbeidsprosjekter som kan utvikle og fremme bruk av innovative løsninger på vannutfordringene i og utenfor Europa. Her bør det kunne være rom for norske aktører.

EUs integrerte havpolitikk fikk i høst et tilskudd i form av den såkalte «Limassol-erklæringen» som tar utgangspunkt i hav- og kystområdenes potensial for bærekraftig vekst. På «offshore safety» skal det være håp om å komme i mål med trilogforhandlinger før

energirådsmøtet mot slutten av februar. Arbeidet med arealplanlegging til havs ble utsatt til 2013.

6. Kjemikalier og avfall, herunder skipsopphugging

Den varslede revisjonen av reguleringen om registrering, evaluering, autorisering og begrensning av kjemikalier (Registration, Evaluation, Authorisation and Restriction of Chemicals, REACH) har latt vente på seg. Derimot har arbeidet med det syvende miljøhandlingsprogrammet vært en plattform for land, inkludert Norge, som ønsker et økt ambisjonsnivå i kjemikaliepolitikken. Europaparlamentet ved representanten Åsa Westlund utarbeidet en såkalt egeninitiert rapport om hormonforstyrrende stoffer som kommer opp til diskusjon i miljøkomiteen over nyttår. Forslaget går i en forsterkende retning når det gjelder kontroll med stoffene og bruk av «føre-var»-prinsippet. Fire kommissærer – miljø, industri, forskning/innovasjon og helse/forbruker – gikk sammen om å legge frem den såkalte «Second Regulatory Review on Nanomaterials», som ble lagt frem i høst. Blant forslagene er etablering av en ny nettbasert «plattform» for å samle informasjon om nanomaterialer, herunder å få laget en vurdering av ytterligere kunnskapsbehov på området. Betydningen av REACH stadfestes.

I komitearbeidet under avfallsregelverket er det særlig «end of waste»-kriterier som er prioritert, herunder for kompost, plastikk, kobberskrap, papir og glass.

Europakommisjonen foreslo i mars at EU skal gjennomføre den globale Hong Kong-konvensjonen før internasjonal ikrafttredelse. Forslaget ble diskutert i rådet og Europaparlamentet denne høsten, uten at det er kommet til endelige konklusjoner i første lesning. I Europaparlamentet står spørsmålet om tilleggsvirkemidler (avgift/pant) sentralt, men tilnærmingen i de politiske grupperingene tyder på en minimumsgjennomføring i tråd med norsk holdning. Blant medlemslandene er det mange som ser på tidlig gjennomføring som vanskelig av konkurransemessige hensyn. Norske innspill planlegges i januar forut for avstemming i Europaparlamentet.

7. Miljøkonsekvensvurderinger

Europakommisjonen la i høst fram et forslag til revisjon av det 25 år gamle miljøkonsekvensvurderingsdirektivet. Formålet var å oppdatere det i henhold til dagens utfordringer, samt å forenkle det. Mange land har uttrykt frustrasjon over detaljnivået i forslaget, på et område hvor det er til dels ulik praksis i landene og hvor det også skal være rom for nasjonale løsninger. Også Norge ser visse utfordringer med forslaget i sin nåværende form.

8. Ressurseffektivitet og grønn økonomi

Kommisjonens veikart for ressurseffektivitet har blitt fulgt opp denne høsten. Blant annet avga høynivåplattformen under ledelse av John Bruton, tidligere irsk statsminister et manifest den 17. desember, med en serie anbefalinger. Høringen om indikatorer er avsluttet, og Norge har gitt innspill. Saken må sees i sammenheng med avfallspolitikken, se ovenfor.

9. Andre saker

Kommisjonen har startet opptrappingen mot revisjon av EUs regelverk for luftkvalitet i 2013, etter at Gøteborgprotokollen ble revidert i mai. Dette vil bli en viktig sak for Norge også, og det ha fra norsk side blitt gitt innspill i høringsprosessen, samt deltatt i arbeidsgruppemøtene. Nye høringen pågår.

EUs tømmerforordning, som er EØS-relevant og akseptabel, vil tre i kraft til neste år, og implementeringsarbeidet i Norge er i gang, for å holde tritt med medlemslandene. En del subsidiært regelverk og veiledninger er vedtatt gjennom komiteen under forordningen med norsk deltakelse.

Norge har hatt kontakt med DG Miljø om Rio+20-oppfølging. Det vil i 2013 pågå posisjonsutvikling på spørsmål knyttet til innrettingen av FNs miljøprogram UNEP og de globale post-2015 målene, som også Norge følger tett. Det ventes en melding om Rio+20-oppfølging i mars, med rådskonklusjoner i løpet av første halvår.

10. Kommentar og videre arbeid

På klimaområdet er inntrykket fra Brussel todelt denne høsten. På den ene siden er det økende usikkerhet om fremtiden til kvotesystemet med delte meninger om innstramminger som dominerer. Utsettelsen av kvoteplikt for internasjonale flyvninger og manglende fremdrift på drivstoffkvalitet og skip, pluss stillstanden for karbonfangst- og lagring forsterker denne negative tendensen. På den andre siden er det fremdrift på enkeltområder, for eksempel gjennom forslaget på indirekte arealkonsekvenser av biodrivstoff (ILUC), vedtak for skog og landbruk (LULUCF), samt intensjoner om linking med Australia og andre land/økonomier. Man skal på den positive siden heller ikke glemme at nye tall fra EEA denne høsten viser at 20 prosent-reduksjonsmålet for 2020 jo vil bli nådd.

Europakommisjonens oppstart av prosessen rundt karbonmarkedsrapporten (melding oktober 2012) og planene om en ny klima- og energipakke for 2030 (grønnebok i mars 2013) samt en gjennomgang av EUs internasjonale klimapolitikk (grønnebok til våren) vil bli retningsgivende – og svært viktig som rammebetingelse også for norsk klimapolitikk. Politisk sett er det tre hovedtrekk som er verdt å merke seg:

- 1) Europaparlamentet er klart mindre ambisiøse i klimapolitikken enn tidligere, mest på grunn av den økonomiske krisen
- 2) Europakommisjonen kommer langsomt inn i en avslutningsmodus foran utskiftningen i 2014, og vil nødvendig komme med omfattende nye forslag
- 3) Utviklingen i de globale forhandlingene tærer på tålmodigheten til mange aktører

Det viktigste for dem som ønsker ambisiøse politiske konklusjoner for perioden etter 2020 vil antakelig være om man kan overbevise større deler av europeisk næringsliv og deler av det politiske spektrum (både innenfor sentrum/høyre og sentrum/venstre) om at det skjer svært mye på bakken i amerikansk og kinesisk økonomi for å redusere CO₂-intensiteten med tilhørende næringspolitisk betydning. Norge er, og bør fortsatt være en del av denne debatten.

I lys av den norske klimameldingen blir det våren 2013, i tillegg til innstramminger i ETS, særlig viktig for Norge å følge det videre EU-arbeidet med transport. Dette omfatter både horisontale initiativer omkring energiskatt og veipricing, og mer sektorspesifikke initiativer omkring luftfart, skipsfart, biodrivstoff, drivstoffkvalitet og tekniske kjøretøykrav. Ellers er fortsatt samarbeid om de globale forhandlingene, skog/LULUCF og CCS saker som prioriteres. Det tas sikte på et seminar på Norway House i februar om ETS i samarbeid med forskerne Elin Lerum Boasson og Jørgen Wettestad. Norske innspill til karbonmarkedsrapporten fra oktober er under forberedelse.

Kjemikalier vil være et prioritert tema i 2013, også i det norske arbeidet opp mot EU. REACH-revisjonen vil legges frem, og det pågår arbeid som kan resultere i nye utspill når det gjelder hormonhermende stoffer og såkalte kombinasjonseffekter.

Det går mot en revisjon av avfallspolitikken i 2013/2014, som ventelig får sitt avspark med et større «stakeholder»-arrangement i mars. På dette området bør det være rom for å komme med norske erfaringer og bidrag for å få frem de viktige reelle miljøutfordringene. For eksempel kan plastikkposer lett bli et tema under det irske formannskapet, jamfør irske erfaringer med et forbud nasjonalt, mens kanskje farlig avfall fra husholdninger burde vært løftet mer.

Den internasjonale møtekalender på miljø er relativt omfattende i første halvår 2013. Det irske formannskapet får ansvar for posisjonsutvikling til globale forhandlinger om henholdsvis kvikksølv, avfall og kjemikaler, så vel som til møter i de styrende organene under UNEP, CITES og FNs naturpanel (IPBES). Utover dette står videreføring og slutføring av flere av høstens utestående lovsaker på formannskapets agenda.

I høst kom Stortingsmeldingen om EØS, som har gitt et økt fokus på utnyttelse av det norske handlingsrommet. Miljø- og klima er prioritert. Sett fra EU-delegasjonens ståsted er miljø- og klimaområdet et område hvor Norge blir lyttet til, og hvor våre bidrag blir verdsatt i en tid med liten kapasitet i mange forvaltningssystemer på grunn av krisen.